

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument zasedanja

A7-0374/2012

15.11.2012

POROČILO

o strategiji digitalne svobode v zunanji politiki EU
(2012/2094(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalka: Marietje Schaake

PR_INI

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	16
MNENJE ODBORA ZA MEDNARODNO TRGOVINO.....	20
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU.....	24

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o strategiji digitalne svobode v zunanji politiki EU (2012/2094(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju resolucije Sveta ZN za človekove pravice z dne 5. julija 2012 o spodbujanju, varstvu in uživanju človekovih pravic na internetu, ki priznava pomen varstva človekovih pravic in prost pretok informacij na internetu¹,
- ob upoštevanju poročil posebnega poročevalca ZN Franka La Rueja z dne 16. maja 2011 (A/HRC/17/27) in 10. avgusta 2011 (A/66/290) o spodbujanju in varovanju pravice do svobode mnenja in izražanja, v katerih poudarja veljavnost mednarodnih meril in standardov na področju človekovih pravic, ki se nanašajo na pravico do svobode mnenja in izražanja, za internet kot komunikacijski medij,
- ob upoštevanju resolucije Sveta ZN za človekove pravice z dne 28. marca 2008 (7/36), ki določa mandat posebnega poročevalca za spodbujanje in varovanje pravice do svobode mnenja in izražanja,
- ob upoštevanju poročila ZN z dne 16. junija 2011 o vodilnih načelih o podjetništvu in človekovih pravicah: izvajanje okvira ZN za varovanje, spoštovanje in pomoč (v katerem se odraža delo posebnega predstavnika ZN Johna Ruggieja),
- ob upoštevanju resolucije, ki jo je sprejel svet Medparlamentarne unije 19. oktobra 2011²,
- ob upoštevanju strateškega okvira za človekove pravice in demokracijo, ki ga je sprejel Svet 25. junija 2012³,
- ob upoštevanju svojega priporočila Svetu z dne 13. junija 2012 o posebnem predstavniku EU za človekove pravice⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. junija 2012 o zaščiti kritične informacijske infrastrukture – dosežki in naslednji koraki: h globalni kibernetiski varnosti⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. aprila 2012 o konkurenčnem enotnem digitalnem trgu – e-uprava kot vodilna sila⁶,

---

¹ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session20/Pages/ResDecStat.aspx>

² ki jo je 19. oktobra 2011 v Bernu soglasno sprejel svet Medparlamentarne unije na svojem 189. zasedanju <http://www.ipu.org/english/issues/hrdocs/189/is01.htm>

³ http://eeas.europa.eu/delegations/un_geneva/press_corner/focus/events/2012/20120625_en.htm

⁴ Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0250

⁵ Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0237.

⁶ Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0140.

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. aprila 2012 o letnem poročilu o človekovih pravicah v svetu in politiki Evropske unije na tem področju, vključno s posledicami za strateško politiko EU o človekovih pravicah¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. februarja 2012 o dostopu slepih do knjig in drugega tiskanega gradiva²
- ob upoštevanju splošnega proračuna za leto 2012 z dne 29. februarja 2012, zlasti poziva za ustanovitev Sklada Evropske unije za vsesplošno svobodo interneta³,
- ob upoštevanju sporočila komisarke za digitalno agendo z dne 12. decembra 2011 o strategiji stalne povezanosti,
- ob upoštevanju skupnega sporočila visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter Evropske komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 12. decembra 2011 o človekovih pravicah in demokraciji v središču zunanjega delovanja – za učinkovitejši pristop (COM(2011)0886),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. novembra 2011 o odprtem internetu in nevtralnosti omrežja v Evropi⁴,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 25. oktobra 2011 o obnovljeni strategiji EU za družbeno odgovornost podjetij za obdobje 2011-2014 (COM(2011)0681),
- ob upoštevanju vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. julija 2011 o učinkoviti strategiji o surovinah za Evropo⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. julija 2011 o zunanjih politikah EU v prid demokratizaciji⁶,
- ob upoštevanju skupnega sporočila visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter Komisije z dne 25. maja 2011 o novem odzivu na spremembe v sosedstvu (COM(2011)0303),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. maja 2011 o kulturnih razsežnostih zunanjega delovanja EU⁷,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. novembra 2010 o družbeni odgovornosti podjetij v mednarodnih trgovinskih sporazumih⁸,

---

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0126.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0059.

³ UL L 56, 29.2.2012, str. 1.

⁴ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0511.

⁵ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0364.

⁶ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0334.

⁷ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0239.

⁸ UL C 99E, 3.4.2012, str. 101-111.

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. junija 2010 o upravljanju interneta: naslednji koraki¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. junija 2010 o internetu stvari²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. februarja 2006 o klavzuli o človekovih pravicah in demokraciji v sporazumih Evropske unije³,
- ob upoštevanju svojih resolucij o nujnih primerih kršitev človekovih pravic, demokratičnih načel in načel pravne države, ki vzbujajo skrb glede digitalne svobode,
- ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 27. septembra 2011 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št.1334/2000 o vzpostavitvi režima Skupnosti za nadzor izvoza blaga in tehnologije z dvojno rabo⁴,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) št. 36/2012 z dne 18. januarja 2012 o omejevalnih ukrepih glede na razmere v Siriji in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 442/2011, ki uvaja izvozne omejitve za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo ter orodja za nadzor⁵,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) št. 264/2012 z dne 23. marca 2012 o spremembi Uredbe (EU) št. 359/2011 o omejevalnih ukrepih proti nekaterim osebam, subjektom in organom zaradi razmer v Iranu, ki izvaja izvozne omejitve za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo ter orodja za nadzor⁶,
- ob upoštevanju členov 3 in 21 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju člena 207 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju smernic Evropske unije o človekovih pravicah,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah in vseh ustreznih mednarodnih instrumentov o človekovih pravicah, vključno z Mednarodnim paktom o državljanskih in političnih pravicah ter Mednarodnim paktom o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah,
- ob upoštevanju konvencije ZN z dne 17. aprila 2003 o varovanju nesnovne kulturne dediščine⁷,
- ob upoštevanju Ustanovne listine Združenih narodov,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah in tekočih pogajanjih o pristopu EU k tej konvenciji,

¹ UL C 236E, 12.8.2011, str. 33-40.

² UL C 236E, 12.8.2011, str. 24-32.

³ UL C 290E, 29.11.2006, str. 107-113.

⁴ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0406.

⁵ UL L 16, 19.01.2012, str. 1.

⁶ UL L 86, 24.3.2012, str. 26.

⁷ <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf>

- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
  - ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve in mnenja Odbora za mednarodno trgovino (A7-0374/2012),
- A. ker tehnološki napredek omogoča, da posamezniki po vsem svetu uporabljajo novo informacijsko in komunikacijsko tehnologijo ter imajo povezavo z internetom, in tako spodbuja korenite spremembe v družbi, delovanju demokracije, upravljanju, gospodarstvu, podjetništvu, medijih, razvoju in trgovini;
  - B. ker je internet osnovno sredstvo, ki omogoča dostop do informacij, svobodo izražanja, svobodo tiska in svobodo zbiranja ter gospodarski, družbeni, politični in kulturni razvoj;
  - C. ker velja splošno soglasje, ki se odraža v mednarodnem pravu, da morajo biti omejitve temeljnih pravic predvidene v zakonodaji;
  - D. ker mora EU varovati in spodbujati človekove pravice, tudi na spletu in zunaj njega;
  - E. ker so vključenost, spodbujanje digitalne pismenosti in premostitev digitalnih vrzeli osrednjega pomena za izkoriščanje močnega potenciala interneta ter informacijske in komunikacijske tehnologije za krepitev samozavesti posameznikov;
  - F. ker se informacijska in komunikacijska tehnologija, čeprav je bila ključnega pomena za organizacijo družbenih gibanj in protestov v različnih državah, zlasti med arabsko pomladjo, uporablja tudi za represijo prek (masovne) cenzure, nadzora ter iskanja in sledenja informacij o posameznikih;
  - G. ker lahko informacijska in komunikacijska tehnologija koristi tudi terorističnim organizacijam pri pripravi in izvedbi napadov;
  - H. ker okvir, v katerem se tehnologije uporabljajo, v veliki meri vpliva na to, ali ta tehnologija spodbuja pozitivni razvoj ali pa je sredstvo represije;
  - I. ker s temi spremembami nastajajo nove okoliščine, ki zahtevajo prilagojeno uporabo veljavnih zakonov na podlagi strategije vključevanja interneta ter informacijskih in komunikacijskih tehnologij v vse ukrepe zunanje politike EU;
  - J. ker se je internet uveljavil in se postopoma razvil v platformo z velikim javnim pomenom; ker pa zloraba novih možnosti in instrumentov, ki jih ponuja internet, ustvarja tudi nova tveganja in nevarnosti;
  - K. ker je tudi internet postal dejavnik razvoja mednarodne trgovine, ki zahteva stalen nadzor, zlasti glede varstva potrošnikov;
  - L. ker je treba omejevanje dostopa dovoliti v le v primerih uporabe interneta za nezakonite dejavnosti, kot so spodbujanje k sovražstvu, nasilju in rasizmu, totalitarna propaganda, dostop otrok do pornografije in spolno izkoriščanje otrok;

- M. ker globalna in brezmejna narava interneta zahteva nove oblike mednarodnega sodelovanja in upravljanja, pri katerih sodeluje več zainteresiranih strani;
- N. ker člen 21 Pogodbe o Evropski uniji določa: „Unija skrbi za usklajenost različnih področij svojega zunanjega delovanja in usklajenost teh s svojimi drugimi politikami. Svet in Komisija, ki jima pomaga visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, zagotavljata to usklajenost in v ta namen sodelujeta.“
- O. ker je nevtralnost omrežja bistveno načelo odprtega interneta, saj zagotavlja konkurenčnost in preglednost;
- P. ker sta digitalna varnost in digitalna svoboda bistveni in druga druge ne moreta nadomestiti;
- Q. ker je lahko EU vzor na področju digitalnih svoboščin le, če se te svoboščine zagotavljajo znotraj njenih meja;

Človekove pravice in razvoj

1. priznava, da je necenzuriran dostop do odprtega interneta, mobilnih telefonov ter informacijskih in komunikacijskih tehnologij vplival na človekove pravice in temeljne svoboščine, s širitvijo področja svobode govora, dostopa do informacij, pravice do zasebnosti in svobode zbiranja po svetu;
2. priznava, da imata odprt internet ter informacijska in komunikacijska tehnologija velik potencial za omogočanje, ustvarjanje in spodbujanje izgradnje skupnosti, civilne družbe svetovnega ekonomskega, družbenega, znanstvenega, kulturnega in političnega razvoja, ter tako prispevata k splošnemu človeškemu napredku; se vseeno zaveda novih tveganj in nevarnosti za človekove pravice, ki izhajajo iz zlorabe informacijske in komunikacijske tehnologije;
3. priznava, da internet in družabni mediji vladam omogočajo neposredno opravljanje diplomatske dejavnosti, ljudem po vsem svetu pa vse več stikov; poudarja, da lahko odprta izmenjava zamisli preprečuje ekstremizem ter izboljšuje medkulturno sodelovanje in razumevanje;
4. meni, da kultura pomaga pri dostopu in stikih v primeru, ko so politični odnosi blokirani ali težavni; priznava, da sta svoboda in kultura tesno povezani in da ima EU strateški interes za digitalno kulturno diplomacijo;
5. priznava vlogo umetniške svobode in svobode do posnemanja in ponovne uporabe kot temelja ustvarjalnosti in svobode izražanja in zamisli; se zaveda precejšnjega števila izjem in omejitev v ekosistemu avtorskih pravic, zlasti na področju novinarstva, citiranja, satire, arhivov, knjižnic in zagotavljanja dostopa in uporabnosti kulturne dediščine;
6. poziva Komisijo, naj ustrezno obravnava dejstvo, da obstajajo države, ki uporabljajo represijo ter nadzor nad državljani, organizacijami civilne družbe in aktivisti, praksa v nekaterih državah pa vključuje vse pogostejšo uporabo tehnologije za blokiranje vsebin, spremljanje in identifikacijo zagovornikov človekovih pravic, novinarjev, aktivistov in

oporečnikov; poleg tega poziva Komisijo, naj ukrepa proti inkriminaciji legitimnega izražanja na spletu in sprejemanju restriktivne zakonodaje, ki upravičuje takšne ukrepe; zato ponovno potrjuje, da je tako delovanje v nasprotju s kopenhavskimi merili;

7. poudarja, da morajo ponudniki internetnih storitev, razvijalci programske opreme, izdelovalci strojne opreme, storitve socialnega mreženja/mediji in drugi priznavati in izvajati načela družbene odgovornosti podjetij, da bi zagotovili svobodo delovanja in varnost zagovornikov človekovih pravic ter svobodo izražanja;
8. poudarja, da bi morali spodbujanje in varovanje digitalnih svoboščin pod vodstvom visoke predstavnice in Evropske službe za zunanje delovanje vključiti v vse zunanje ukrepe EU, politiko in instrumente financiranja in pomoči, ter ju letno preverjati, da bi zagotovili odgovornost in stalnost; zahteva, da se glede tega zavzame dejavni pristop ter sprejmejo ukrepi, ki bi zagotovili horizontalno sodelovanje in usklajevanje med zadevnimi institucijami in agencijami EU ter znotraj njih;
9. podpira spoznanje Komisije, da je varen dostop do interneta del kopenhavskih meril in da bi bilo treba omejitev svobode izražanja, tudi na internetu, utemeljiti na podlagi nujne socialne potrebe in zlasti sorazmerno z legitimno zastavljenim ciljem;
10. se zaveda pomislekov o varstvu in spodbujanju človekovih pravic in svoboščin na spletu, ki se porajajo v vseh državah, obenem pa priznava ključne ločnice, ki vplivajo na kontekst, v katerem se uporablja informacijska in komunikacijska tehnologija, kot sta obstoj pravne države in pravica do pravnega varstva;
11. poziva Komisijo, naj takrat, ko zagovarja nujno potrebne in sorazmerne omejitve temeljnih pravic, poskrbi za skladnost med zunanjim delovanjem EU in svojimi notranjimi strategijami, zlasti pri upoštevanju temeljnih načel mednarodnega prava, denimo da morajo biti te omejitve zakonsko utemeljene, ne pa da jih priložnostno uvaja industrija;
12. spodbuja posebnega predstavnika EU za človekove pravice, da digitalne svoboščine in strategijo stalne povezanosti vključi med svoje osrednje prednostne naloge;
13. poudarja, da je treba za učinkovito razvojno politiko EU in politiko s področja človekovih pravic vanju vključiti informacijsko in komunikacijsko tehnologijo in premostiti digitalno vrzel, in sicer z zagotavljanjem osnovne tehnološke infrastrukture, s poenostavitvijo dostopa do znanja in informacij in s spodbujanjem digitalne pismenosti po vsem svetu;
14. meni, da informacijska in komunikacijska tehnologija omogoča preglednost, dobro upravljanje, pismenost, izobrazbo, spolno in reproduktivno zdravstveno varstvo, učinkovito spremljanje volitev in pomoč pri nesrečah, zlasti na oddaljenih območjih in družbah v razvoju;
15. poudarja, da bi morali programi s področja razvojne politike in človekovih pravic EU zajemati programe pomoči za spodbujanje digitalne svobode, zlasti v skupnostih v nedemokratičnih državah in državah, ki so v obdobju po konfliktu ali v katerih se odvija politična tranzicija; meni, da so strokovnjaki EU za oblikovanje predpisov bistveni sogovorniki za usposabljanje drugih tovrstnih strokovnjakov ter za vključevanje temeljnih

pravic in načel v nove predpise in zakonodajo (na področju medijev) v tretjih državah; poudarja, da bi morali pomoč v obliki izgradnje infrastrukture za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo pogojevati z izvajanjem in ohranjanjem necenzuriranega dostopa do interneta in spletnih podatkov, pa tudi z digitalno svobodo v širšem smislu;

16. opozarja, da je pomembno razvijati informacijsko in komunikacijsko tehnologijo na konfliktnih območjih in tako spodbujati dejavnosti za izgradnjo miru na ravni civilne družbe, da bi zagotovili varne komunikacije med stranmi, ki sodelujejo v miroljubnem reševanju sporov, in tako dejavno premagali fizične ovire in nevarnosti v dvostranskih stikih, ki pretijo ljudem in organizacijam na teh območjih;
17. upa, da bo ustrezna uporaba novih komunikacijskih tehnologij, predvsem družabnih medijev, z vzpostavitvijo družbenih platform za oblikovanje zakonodaje pomagala okrepiti neposredno demokracijo med državljani EU in državljani tretjih držav;
18. poudarja, da lahko digitalno zbiranje in razširjanje dokazov kršitev človekovih pravic prispevata k svetovnemu boju proti nekaznovanju; meni, da bi to gradivo morali biti sprejemljivo kot dokaz v sodnih postopkih v okviru mednarodnega (kazenskega) prava;
19. poudarja, da je treba zagotoviti, da se bodo redke zemlje, ki se uporabljajo pri proizvodnji na področju informacijske in komunikacijske tehnologije, pridobile v pogojih, v katerih se spoštuje človekove, delavske in okoljske pravice, in da v tem primeru ne bodo veljale monopolne prakse ali omejitve dostopa do trgovine iz izključno političnih razlogov; je prepričan, da je večstranski pristop pri zagotavljanju dostopa do redkih zemelj v človeških razmerah temeljni pogoj za izpolnitev teh ciljev;

Trgovina

20. ugotavlja, da je internet postal del javnega prostora, v katerem se uresničujejo nove oblike čezmejne trgovine, pa tudi inovativen razvoj trga ter družbeni in kulturni stiki; meni, da bi se morali digitalna svoboda in čezmejna trgovina podpirati in dopolnjevati ter tako ustvarjati in izboljševati poslovne priložnosti za evropska podjetja v svetovnem digitalnem gospodarstvu;
21. je seznanjen s pomisleki, da nekateri ljudje vse pogosteje sovražijo pomen, ki se skriva za izrazom avtorske pravice; priznava pomembno vlogo, ki jo je pri oblikovanju mehanizmov za uveljavljanje avtorskih pravic imela zunanjetrgovinska politika;
22. obžaluje dejstvo, da se tehnologija in storitve iz EU v tretjih državah včasih uporabljajo za namene, ki kršijo človekove pravice, in sicer za cenzuriranje informacij, množični nadzor, spremljanje, iskanje ter sledenje državljanov in njihove uporabe (mobilnih) telefonskih omrežij in interneta; poziva Komisijo, naj sprejme vse ukrepe, potrebne za ustavitev te trgovine z digitalnim orožjem;
23. zahteva prepoved izvoza tehnologij in storitev, ki se uporabljajo za represijo, avtoritarnim režimom; meni, da bi morala biti ta prepoved vzorčni primer za strukturne omejevalne ukrepe; vendar meni, da bi bilo preudarno navesti, da se morajo te prepovedi izdajati na osnovi posameznega primera ob upoštevanju posebnosti konfliktnih območjih ali avtoritarnih režimov;

24. ocenjuje, da so nekateri tehnološki proizvodi in storitve za motenje, nadzor, spremljanje in prestrežanje namenjeni izključno za „enojno rabo“, zato poziva k izdelavi redno posodobljenega seznama držav, ki kršijo svobodo izražanja v okviru človekovih pravic in v katere bi moral biti izvoz proizvodov z enojno rabo prepovedan;
25. poudarja, da je treba sankcije EU glede tehnologij izvajati in spremljati na ravni Unije in tako zagotoviti, da jih vse države članice enako spoštujejo in se ohranijo enaki konkurenčni pogoji;
26. poudarja, da bi morala Komisija imeti možnost, da podjetjem, ki dvomijo o tem, ali naj zaprosijo za izvozno dovoljenje, zagotoviti informacije v dejanskem času o zakonitosti ali morebitnih škodljivih učinkih trgovinskih dogovorov; to velja tudi za podjetja iz EU ali podjetja s sedežem v EU, ki stopajo v pogodbeno razmerja z vladami tretjih držav, da bi pridobila dovoljenja za obratovanje, se pogajala o klavzulah za mirovanje ali sprejela sodelovanje javnosti pri poslovanju ali javno uporabo svojih omrežij in storitev;
27. poudarja pomen zaščite pravic potrošnika v okviru mednarodnih sporazumov, povezanih z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo;
28. poziva Komisijo, naj najpozneje v letu 2013 predloži predloge, ki od podjetij s sedežem v EU zahtevajo večjo preglednost in odgovornost ter razkritje politik presoje učinka v povezavi s človekovimi pravicami, da bi izboljšali spremljanje izvoza informacijske in komunikacijske tehnologije, izdelkov in storitev, namenjenih blokiranju spletnih strani, množičnemu nadzoru, sledenju in spremljanju posameznikov, vdiranju v zasebne pogovore (po elektronski pošti) in filtriranju zadetkov iskanja;
29. poziva Komisijo, naj pripravi predloge zakonodajnega okvira EU, v skladu s katerim bi morala podjetja, ki sodelujejo pri javnih naročilih v državah članicah, izvajati ocene učinka ustrezne informacijske in komunikacijske tehnologije na človekove pravice, in sicer že v fazi raziskav in razvoja, in ne bi smela sodelovati pri morebitnih kršitvah človekovih pravic v tretjih državah;
30. meni, da bi morala podjetja oblikovati in izvajati poslovne prakse za nadzor nad mogočimi vplivi novih izdelkov informacijskih in komunikacijskih tehnologij na človekove pravice, in sicer tudi v fazi raziskav in razvoja, ter za zagotovitev nesodelovanja pri morebitnih kršitvah človekovih pravic v tretjih državah; poziva Komisijo, naj podjetjem EU zagotovi širok razpon informacij za izoblikovanje ustreznega ravnovesja med poslovnimi interesi in družbeno odgovornostjo gospodarskih družb.
31. v zvezi s tem obžaluje dejavno sodelovanje evropskih in mednarodnih podjetij, ki delujejo v EU, z državami, ki uporabljajo represivne vladne politike proti zagovornikom človekovih pravic in političnim oporečnikom v povezavi z digitalnimi pravicami, dostopom do interneta ter informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami; poziva Komisijo, naj podjetja, ki sodelujejo v takih dejavnostih, izključi iz postopkov javnih naročil in razpisov EU;
32. poziva Komisijo, naj podjetjem v EU zagotovi širok nabor informacij in na podlagi načel ZN, ki jih je vpeljal John Ruggie, poda smernice, s čimer bi zagotovila upoštevanje interesov podjetij in družbene odgovornosti gospodarskih družb;

33. poudarja, da je treba upoštevati učinek določanja tehnoloških standardov za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo ter telekomunikacijske proizvode in storitve v EU v primerih, ko se to blago in storitve izvažajo v tretje države, v katerih imajo koncepti, kot je „zakonito prestrezanje“, drugačen pomen, na primer države, kjer ne veljajo načela pravne države;
34. se zaveda, da je internet postal javni prostor in trg, za katera sta prost pretok informacij in dostop do informacijske in komunikacijske tehnologije nenadomestljiva; zato meni, da je treba digitalno svobodo in prosto trgovino spodbujati in varovati istočasno, da bi pospešili in podprli svobodno izmenjavo idej in večje poslovne priložnosti za državljane EU v vedno bolj digitaliziranem svetovnem gospodarstvu;
35. poziva, naj EU v prihodnje sporazume o prosti trgovini vključi klavzule o pogojenosti, s katerimi se določijo pregledni zaščitni ukrepi, ohrani neomejen dostop do interneta in zagotavi prost pretok informacij;
36. poziva Komisijo in Svet, naj zagotovita, da bodo mandati za večstranska in dvostranska trgovinska pogajanja, pa tudi sam potek pogajanj resnično prispevali k doseganju pomembnih ciljev EU, zlasti k spodbujanju njenih vrednot, kot sta demokracija in pravna država, vzpostavitvi pravega enotnega digitalnega trga ter spoštovanju politike razvojnega sodelovanja;
37. poziva EU, naj zagotovi politično podporo za evropska podjetja, kadar se ta soočijo z zahtevo, naj odstranijo vsebino, ki so jo objavili uporabniki, ali posredujejo osebne podatke tako, da kršijo temeljne pravice in omejujejo svobodo poslovanja;
38. poziva EU, naj ukrepa proti čezmejnemu učinku zakonodaje tretjih držav na državljane EU in podjetja iz EU na spletu in ga čimbolj zmanjša;
39. ugotavlja, da se je elektronsko trgovanje razvilo zunaj tradicionalnih trgovinskih ureditvenih okvirov; poudarja pomen tesnejšega mednarodnega sodelovanja v STO in Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino, ki bo zaščitilo in zagotovilo razvoj svetovnega digitalnega trga; zahteva, da se veljavni sporazum o trgovini z izdelki informacijske tehnologije v STO pregleda in posodobi, EU pa naj raziščem, kakšne so možnosti za mednarodni sporazum o digitalnem gospodarstvu;
40. poziva Komisijo, naj v prihodnje trgovinske sporazume prenese uveljavitev in pravice intelektualne lastnine negospodarskih akterjev ter zagotovi, da lahko do posegov v svobodo internetnih pravic pride le v skladu z načeli pravne države in z odločitvijo sodne oblasti;
41. meni, da gre pri omejevanju dostopa za podjetja iz EU in potrošnike na spletu do (digitalnih) trgov zaradi množične cenzure v tretjih državah za protekcionistične ukrepe in trgovinske ovire; poziva Komisijo, naj predstavi strategijo, ki bi izpodbijala ukrepe tretjih držav, ki omejujejo dostop podjetij EU do njihovih spletnih trgov;
42. poziva EU, naj si prizadeva regulacijo interneta ter informacijske in komunikacijske tehnologije ohraniti na upravičeni in ustrezni ravni ter jo uporabiti le takrat, ko meni, da je potrebna.

43. poziva, naj se v Wassenaarski sporazum vključi tehnologija, ki je namenjena izključno represiji;
44. poziva Svet, Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj zagotovijo politično podporo podjetjem iz EU, ki delujejo v tretjih državah, v katerih se srečujejo z zahtevami, naj odstranijo vsebino, ki so jo objavili uporabniki, omejijo svobodo zagotavljanja storitev ali predložijo osebne podatke tako, da bi se s tem kršile temeljne pravice; poudarja, da digitalna podjetja pogosto delujejo brez meja ter da lahko zakonodaja tretjih držav negativno vpliva na evropske uporabnike in potrošnike; zato še poziva Svet in Komisijo, naj zagotovita, da bo vpliv zakonodaje tretjih držav na fizične ali pravne osebe, ki delujejo v EU, čim manjši;
45. ugotavlja, da vse pogostejše vladno vmešavanje in reguliranje ovirata odprtost in neomejenost interneta ter tako omejujeta možnosti za povečanje elektronske trgovine in zavirata podjetja EU, ki delujejo v digitalnem gospodarstvu; meni, da je sodelovanje več zainteresiranih strani najboljši način za izoblikovanje ravnovesja med javnimi in zasebnimi interesi na internetu in svetovnem trgu; spodbuja mednarodna prizadevanja, ki bi omogočila, da se zgradi potrebna infrastruktura za razširitev digitalnega gospodarstva, vključno z liberalnimi zakonskimi predpisi, ter poziva države v razvoju, naj povečajo vzajemne koristi v skladu z načelom trgovine za spremembe;
46. meni, da je omejevanje dostopa podjetij EU do digitalnih trgov in spletnih potrošnikov – ki se med drugim izvaja z masovno državno cenzuro ali omejevanjem dostopa do trga za evropske ponudnike spletnih storitev v tretjih državah – trgovinska ovira; poziva Komisijo in Svet, naj v vse prihodnje trgovinske sporazume vključita varovalni mehanizem, in sicer zlasti v tiste, ki vsebujejo določbe z vplivom na spletne storitve in spletne skupnosti uporabnikov, ki delijo informacije, saj bi se tako zagotovilo, da tretje strani od podjetij za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo iz EU ne bodo zahtevale, naj omejijo dostop do spletnih mest, odstranijo vsebino, ki so jo objavili uporabniki, ali posredujejo osebne podatke – na primer naslov IP – tako, da se s tem kršijo temeljne pravice in svoboščine; poleg tega poziva Svet in Komisijo, naj razvijeta strategijo za izpodbijanje ukrepov tretjih držav, ki omejujejo dostop podjetij EU do svetovnih spletnih trgov;
47. poziva Komisijo, naj predloži nov osnutek regulativnega okvira o izvozu blaga z dvojno rabo, ki bo obravnaval potencialno škodljivi izvoz izdelkov in storitev informacijske in komunikacijske tehnologije v tretje države ter predvidel usklajevalno in nadzorno vlogo Komisije;

Upravljanje interneta

48. meni, da je za spoštovanje odprte in participativne narave interneta bistveno sprejemanje odločitev, ki je pregledno in temelji na sodelovanju; meni, da morajo biti vse razprave o pravilih o internetu odprte in vključevati vse interesne skupine, zlasti tiste, ki so specializirane za zaščito temeljnih pravic, ter vsakodnevne uporabnike interneta; meni, da bi morala imeti EU vodilno vlogo pri oblikovanju temeljnih pravil in norm vedenja v kibernetičnem svetu na področju digitalne svobode, vključno z mehanizmi reševanja sporov, pri čemer bi bilo treba upoštevati navzkrižja sodnih pristojnosti;
49. ugotavlja, da je struktura interneta zaenkrat razmeroma neregulirana in se upravlja na

podlagi pristopa vključevanja več zainteresiranih strani; poudarja, da mora EU zagotoviti vključujoč model z več zainteresiranimi stranmi, v katerem velika podjetja in vladni akterji ne smejo prevladati nad majhnimi podjetji ter akterji civilne družbe in uporabniki;

50. meni, da sodelovanje med vladami in zasebnimi akterji glede vprašanj informacijske in komunikacijske tehnologije ne bi smelo temeljiti na tem, da se ponudnikom internetnih storitev naloži neposredne in posredne obveznosti, naj z nadzorom in reguliranjem interneta prevzamejo prenesene vloge organov pregona;
51. poudarja pomen skupne strategije EU za upravljanje interneta, pa tudi za reševanje vprašanj, povezanih z regulacijo telekomunikacij, in opozarja, da sektor na mednarodni ravni ureja Mednarodna telekomunikacijska zveza, v kateri ima vsaka država članica en glas;
52. je zaskrbljen zaradi predlogov koalicij vlad in podjetij, s katerimi si prizadevajo uvesti regulativni nadzor ter povečati vladni in zasebni nadzor nad internetom in telekomunikacijami;
53. poziva EU, naj obravnava in prepreči izvenitorialni vpliv zakonov tretjih držav, zlasti zakonov o pravici intelektualne lastnine, na državljane, potrošnike in podjetja EU; glede tega poziva Komisijo, naj čim prej predloži vseevropsko strategijo za računalništvo v oblaku, ki jo poudarja digitalna agenda za Evropo;
54. opozarja, da so internet, podatkovne povezave, shranjevanje podatkov ter informacijske in komunikacijske tehnologije bistveni deli kritične infrastrukture EU;
55. obžaluje, da v EU obstaja pritisk, da bi okrepili pooblastila za blokiranje spletnih strani, saj bi to vedno moral biti izhod v sili;
56. močno podpira načelo spletne nevtralnosti, kar pomeni, da ponudniki internetnih storitev ne blokirajo, diskriminirajo, škodujejo ali zmanjšujejo, niti s pomočjo cen, zmožnosti posameznikov, da uporabljajo storitve za dostop, uporabo, pošiljanje, objavljanje, prejemanje ali ponujanje katerekoli vsebine, uporabniškega programa ali storitve po lastni izbiri, ne glede na vir ali cilj;
57. meni, da je potrebna več sodelovanja na svetovni ravni za ohranitev in posodobitev pravic intelektualne lastnine v prihodnosti, kar je bistvenega pomena za zagotavljanje inovacij, delovnih mest in odprte svetovne trgovine;
58. poziva države članice in Komisijo, naj razvijejo politiko pravic intelektualne lastnine, da bo ljudem še naprej omogočeno ustvarjanje in deljenje lastne vsebine brez pridobitve pravic intelektualne lastnine, če bodo tako želeli;
59. poziva Komisijo, naj predlaga nov regulativni okvir za čezmejno spletno trgovanje, oceno in revizijo Direktive o informacijski družbi (2001/29/ES) da bi zagotovila predvidljivost in prilagodljivost ureditve avtorskih pravic EU, ter revizijo direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, s čimer bi se potreba po ustrezni reformi in varstvu avtorskih pravic uravnotežila s potrebo po varstvu temeljnih pravic na spletu ter ohranilo odprti internet in služilo kot osnova za pravice intelektualne lastnine in obveznosti za prihodnje

prostotrgovinske sporazume;

Strategija digitalne svobode

60. se zaveda, da je treba človekove pravice spoštovati tudi na spletu, in meni, da bi bilo treba za napredek pri teh prizadevanjih v vse programe EU, zlasti v evropsko sosedsko politiko in strateška partnerstva, vključiti informacijsko in komunikacijsko tehnologijo;
61. poziva EU, naj digitalno svobodo prizna kot temeljno pravico in nujen pogoj za uživanje splošnih človekovih pravic, kot so zasebnost, svoboda izražanja, svoboda zbiranja in dostop do informacij ter zagotavljanje preglednosti in odgovornosti v javnem življenju;
62. poziva Komisijo in Svet, naj podpreta, usposobita in spodbujata zagovornike človekovih pravic, aktiviste civilne družbe in neodvisne novinarje, ki pri svojih dejavnostih uporabljajo informacijsko in komunikacijsko tehnologijo, ter se zavzemata za s tem povezane temeljne pravice do zasebnosti, svobodnega izražanja ter svobode zbiranja in združevanja na spletu;
63. poziva države članice, naj izjemo javnega reda in miru ne uporabljajo kot omejevalnega ukrepa za omejevanje temeljnih pravic organizacij civilne družbe do zbiranja in demonstracij in opozarja, da morajo biti take izjeme motivirane in sorazmerne;
64. poziva k politični in diplomatski podpori digitalni svobodi v državah prejemnicah pomoči EU poleg programov pomoči;
65. meni, da bi bilo treba omejitve digitalne svobode v celoti upoštevati pri odnosih EU s tretjimi državami, tiste države – razen držav, v katerih so hudi konflikti, ki trpijo zaradi nesreče ali ki se nahajajo v razmerah neposredno po nesrečah ali konfliktih – ki tovrstno podporo in pomoč že prejemajo, pa bi morale informacijsko in komunikacijsko tehnologijo uporabljati na načine, s katerimi bi povečale preglednost in odgovornost;
66. odločno poziva Svet in Komisijo, naj v pristopna pogajanja in pogajanja o okvirnih sporazumih s tretjimi državami, dialoge o človekovih pravicah, trgovinska pogajanja in pri vseh stikih, ki se nanašajo na človekove pravice, vključita klavzule o pogojenosti, ki določajo, da je treba zagotavljati in spoštovati neomejen dostop do interneta in digitalno svobodo;
67. poziva Komisijo in Svet, naj spodbujata in ohranjata visoke standarde za digitalno svobodo v EU, zlasti s kodifikacijo načela nevtralnosti omrežja v ustreznih predpisih, in tako okrepita verodostojnost Unije pri spodbujanju in zaščiti digitalne svobode po svetu in zavzemanju zanjo;
68. meni, da sta združevanje trgovinskih, varnostnih in zunanjih politik EU ter usklajevanje vrednot in interesov nujna, če želi Unija v celoti uporabiti svojo gospodarsko moč in pri zavzemanju za digitalno svobodo delovati kot globalni akter;
69. meni, da so pri pripravi in izvajanju strategije digitalne svobode usklajevanje in skupne diplomatske pobude s preostalimi državami OECD nujno potrebni za učinkovito in uspešno ukrepanje;

70. poziva Komisijo in Svet, naj čim prej sprejmeta strategijo za digitalno svobodo v zunanji politiki EU;
71. naroča svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve/podpredsednici Komisije ter Evropski službi za zunanje delovanje.

OBRAZLOŽITEV

Digitalna svoboda in zunanje delovanje EU

Internet in nove tehnologije imajo izjemno pomembno vlogo v življenju Evropejcev in državljanov drugod po svetu. Po vsem svetu tehnologije spreminjajo družbo, delovanje naših demokracij, gospodarstev, podjetij, medijev, razvojnih strategij, varnostnih in obrambnih vprašanj ter vprašanj na področju človekovih pravic. Informacijski monopoli in monopoli moči, ki so bili dolgo časa neizzvani, so vznemirjeni.

Številne države članice EU so dostop do interneta priznale kot temeljno pravico, Evropska komisija pa se strinja, da so digitalne svoboščine del kopenhagenskih meril. V globalno povezanem svetu bi morala imeti EU strategijo za obravnavanje nove tehnologije pri svojih zunanjih ukrepih. Na mnogih področjih v tem digitalnem svetu je bistveno, da EU nastopa kot globalni akter in tako bolje uporabi svojo gospodarsko in politično moč. Čeprav pretirana regulacija potencialu odprtega interneta bolj škodi kot koristi, je treba na nekaterih področjih pravila posodobiti tako, da se korenit vpliv tehnološkega napredka uskladi s primernim demokratičnim nadzorom.

Ta obrazložitev podpira osnutek prve strategije EU za digitalno svobodo pri zunanjih ukrepih. Poslanci Evropskega parlamenta so prejeli dokument za razspravo, ki je bil tudi objavljen na spletu kot vabilo različnim zainteresiranim stranem, da preko črpanja podatkov iz množic prispevajo svoja mnenja. Mnogi ljudje, nevladne organizacije, vlade in podjetja so s svojimi prispevki pomagali pripraviti izčrpnější prvi osnutek. Poročevalka je hvaležna vsem, ki so temi namenili čas in energijo.

Varnost in svoboda

Nova tehnologija postavlja način, s katerim vlade izvajajo svoje temeljne naloge, pred preizkušnjo. O obrambi in varnosti na koncu sicer odločajo vlade, vendar se pri tem vse bolj opirajo na zasebne akterje. To zahteva nove oblike sodelovanja in delitev odgovornosti. Poročevalec Tunne Kelam je v poročilu odbora SEDE posebno pozornost namenil varnosti, saj je treba podrobno razčleniti vprašanja kibernetске in digitalne varnosti. Poročilo predlaga strategijo za obravnavanje človekovih pravic, razvoja, širitve, upravljanje interneta, trgovine, kulture in diplomatskih prizadevanj v EU.

Svoboda in varnost sta vzajemni in ne moreta nadomestiti ena druge. Evropski parlament bi moral zagotoviti, da ena stran ne dobi ravno toliko, kot nasprotna izgubi, še posebej v zvezi z digitalnimi in kibernetскими vprašanji. Zaradi skupne varnostne in obrambne politike EU in njenih gospodarskih interesov bi morala biti EU vodilna svetovna sila pri zagotavljanju digitalne varnosti in svobode.

Človekove pravice

Hiter pregled nekaterih dogodkov po svetu kaže, da se je boj za človekove pravice preselil na splet. Zapori so vse bolj polni disidentov, ki jih oblasti obtožujejo zaradi njihovih

komunikacij na internetu in po mobilnem telefonu. Iran še naprej gradi elektronsko zaveso, s katero bo svojim prebivalcem sčasoma popolnoma onemogočil dostop do svetovnega spleta in ustvaril 'halal internet'. Tudi Kitajska na podoben način svojim državljanom preprečuje dostop do odprtega interneta z velikim elektronskim požarnim zidom. Masovna cenzura krši človekove pravice in omejuje poslovne priložnosti. Država načrtuje zakonsko prepoved anonimnega pisanja spletnih dnevnikov. Ben Alijeva vlada v Tuniziji je poznana po premišljeni uporabi tehnologij proti svojim državljanom, kar počne tudi Al Asadov režim v Siriji. EU je zato za sirsko elektronsko armado uvedla posebne sankcije.

Na splošno avtoritarni režimi za nadzor in moč vse pogosteje uporabljajo informacijsko in komunikacijsko tehnologijo. Spodbujanje človekovih pravic in zavzemanje zanje pomeni omogočiti državljanom, da se izognejo masovni cenzuri in kibernetiskim napadom, ki jih izvajajo njihove vlade. Čeprav naj bi se z usposabljanjem zagovornikov človekovih pravic, novinarjev in disidentov izboljšala njihova varnost na spletu, bi lahko pripeljalo do večje občutljivosti in morebitno nevarno odvisnostjo od natančnosti in kakovostjo usmerjanja. Te odgovornosti ne bi smeli podcenjevati in bi jo morali upoštevati pri uporabi načinov in sredstev za zagotavljanje svobode in varnosti državljanov na spletu. Zagovorniki človekovih pravic si zaslužijo podporo EU in ne bi smeli biti tarča orodij in tehnologije, ki jih razvija in izvaža EU.

Trgovina in izvoz

Poleg ad hoc omejitev izvoza in trgovinskih sankcij za vsiljujoča orodja za spremljanje je treba zaradi digitalne in globalno povezane resničnosti zagotoviti tudi osveščenost in odgovornost v upravah evropskih podjetij. Uvesti je treba tudi obsežne in stalne izvozne omejitve, da se zajezi škodljiv potencial izpopolnjenih namenskih tehnoloških sistemov. Tehnologija, orodja in storitve, ki so namensko prilagojena za kršenje človekovih pravic, bi morale biti na evropskem trgu prepovedane. Te sisteme bi morali uvrstiti v skupino blaga „za enojno rabo“, saj se njihov učinek ne razlikuje od prepovedanih naprav za mučenje ali (delov) orožja za množično uničevanje.

Nedavna prepoved EU izvoza nekaterih tehnoloških elementov v Sirijo in Iran je pomemben prvi korak. Kljub temu pa obstaja nevarnost, da ukrepi ostanejo le na papirju, kar bi ogrozilo verodostojnost EU in varnost državljanov, ki verjamejo, da se lahko zanesejo na prizadevanja in obljube EU. Evropska komisija bi morala imeti pooblastila in sredstva za spremljanje izvajanja omejitev, ne pa ga prepustiti posameznim državam članicam. Tudi na tem področju je treba zagotoviti preglednost in odgovornost, podobno kot ju že izvajamo na področju kakovosti hrane in zdravil ter klasičnega orožja. To zahteva nove politike, na primer zahteve za razkritje nefinančnih podatkov in posodobljene standarde poročanja.

Poleg tega bi morala Evropska komisija podjetjem, ki so dvomih, ali naj zaprosijo za izvozno dovoljenje, pomagati in jim nuditi aktualne informacije o zakonitosti potencialno škodljivih učinkov trgovinskih dogovorov. To velja tudi za podjetja s sedežem v EU, ki sklepajo pogodbe z vladami tretjih držav, da bi pridobila dovoljenja za obratovanje, se pogajala o klavzulah za mirovanje ali sprejela sodelovanje javnosti pri poslovanju ali javno uporabo svojih omrežij in storitev, pri tem pa bi bila prisiljena sodelovati pri kršenju človekovih pravic. Zato bi morala EU skleniti nove prostotrgovinske sporazume, ki bi vsebovali pogoj o ohranitvi odprtega interneta, ali zagotoviti ad hoc (javno) politično podporo v izrednih

razmerah.

Zaradi spremenljivega ravnotežja svetovnih sil in razvoja svetovnega gospodarstva so vrednote EU na preizkušnji, saj bo v prihodnje vse več podjetij poslovalo v tujini, kar bo zahtevalo skupna prizadevanja z evropskimi oblikovalci politik in akterjev civilne družbe.

Razvoj

EU bi morala s pomočjo informacijske in komunikacijske tehnologije zagotoviti učinkovitejše in uspešnejše razvojne politike. EU lahko pomaga premostiti digitalno vrzel tako, da zgradi in postavi osnovno infrastrukturo informacijske in komunikacijske tehnologije ter zagotovi dostop do znanja in informacij. Z razvojem in zagotavljanjem poceni brezžično povezanih tabličnih računalnikov lahko omogoči (spletno) izobraževanje na oddaljenih območjih, saj bi starši svoje otroke tako lahko poslali v šolo. V prvih kritičnih urah po naravnih nesrečah in med humanitarnimi krizami bi morali biti na voljo telefoni za klic v sili in internetna povezava za takojšno uporabo. Informacijska in komunikacijska tehnologija je bistvena tudi za učinkovito spremljanje (državljskih) volitev.

V razvojne programe bi morali zato strukturirano vključiti varovanje digitalne svobode, še posebej v zgodnjih pokonfliktih in političnih prehodih. Regulatorji ali strokovnjaki za zakonodajo bi morali sodelovati s svojimi partnerji. Vključitev načel temeljnih pravic v novo zakonodajo (o medijih) je bistven zaščitni ukrep, s čimer bi preprečili, da bi se v zakone vključevale določbe, kot je zakonska prepoved šifriranja (npr. trenutno v Egiptu). Zakoni imajo lahko nenamerno vplivajo na človekove pravice, saj ni nujno, da se (prvič) izvoljeni parlament ali vlade zavedajo njihovih posledic.

Internet in družabni mediji vladam omogočajo neposredno opravljanje diplomatske dejavnosti, ljudem po vsem svetu pa vse več stikov. Odprta razprava lahko prepreči ekstremizem ter izboljša medkulturno sodelovanje in razumevanje. Evropski parlament bi se moral zavezati, da bo novo tehnologijo vključil v delo svojih delegacij pri drugih parlamentih po svetu ter da bo pozorno spremljal napredek in konkretne ukrepe za oblikovanje strategije EU za digitalno svobodo v zunanjih odnosih. Predlagana ocena v letnih poročilih naj bi zagotovila odgovornost in stalnost.

Verodostojnost

EU ne more verodostojno spodbujati in varovati digitalnih svoboščin v svetu, če je ne zagotavlja doma. Čeprav so omejitve svobode na spletu včasih formalno zakonite, je treba upoštevati tudi vpliv na našo verodostojnost in moralno držo v svetu. Orodja in tehnologije, ki jih naše vlade in organi kazenskega pregona (zakonito) uporabljajo za prestrežanje mobilnega in internetnega prenosa, imajo lahko v državah, kjer ne veljajo načela pravne države ali ne obstaja delitev oblasti, povsem drugačen vpliv.

Evropska komisija zaenkrat oblikuje sklop smernic za varovanje človekovih pravic v sektorju informacijske in komunikacijske tehnologije (tudi v okviru širše družbene odgovornosti gospodarskih družb), ki temeljijo na glavnih načelih ZN za podjetja in človekove pravice (Ruggiejeva načela). Čeprav smernice ne bodo zakonsko zavezujoče za evropska podjetja, se lahko izkažejo kot uporaben okvir, ki lahko podjetjem s področja informacijske in

komunikacijske tehnologije pomagajo pri vključevanju pomislekov na področju človekovih pravic in pri izvajanju ocen učinka, tudi v fazi raziskav in razvoja ali pri prijavi patentov. Smernice bodo pripomogle tudi k ustvarjanju enakih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu EU.

Upravljanje interneta

Internet se upravlja na podlagi pristopa več zainteresiranih strani, ki se je samodejno razvil v mrežo javnih in zasebnih akterjev. Ta pristop zagotavlja odprtost interneta, ki je podlaga za številne družbene koristi. Model z več zainteresiranimi stranmi lahko pravilno deluje le, če je vključujoč tako, da lahko v njem sodelujejo tudi podjetja, uporabniki in potrošniki.

Trenutno sistemu upravljanja pretita dve grožnji. Razvite države pripravljajo zakonodajo za zaprtimi vrati, pri čemer lahko v postopku sodeluje le nekaj predstavnikov podjetij, medtem ko se predlagani zakoni neposredno nanašajo na samo infrastrukturo interneta. Koalicije gospodarstev v razvoju skoraj neopaženo sodelujejo pri pripravi svetovnega regulativnega okvira za internet, kamor sodi tudi večji državni nadzor, in ustanovitvi regulativnega organa ZN. Začenja se novo obdobje svetovne internetne politike.

Čeprav je trg EU v svetovnem merilu najpomembnejši, ima večina internetnih podjetij sedež v ZDA, zaradi česar so evropski državljani prisiljeni sprejeti pogoje poslovanja ZDA. Ker se večina spletnih storitev opravlja iz ZDA, za svetovne uporabnike interneta pri uporabi teh storitev pogosto velja jurisdikcija ZDA. Ta čezmejni učinek zakonodaje ZDA ne bi smel omejevati možnosti EU, da varuje temeljne pravice državljanov. Oblikovalci politike morajo razumeti, da se v globalno povezanem svetu priprava zakonodaje nenehno spreminja in da se tradicionalni načini določanja pristojnosti sodne oblasti pogosto ne skladajo z globalnim digitalnim okoljem. To pa ne izključuje možnosti učinkovitih mehanizmov za izvensodno reševanje sporov ali obravnavanja navzkrižja pristojnosti.

Strategija za digitalno svobodo

Digitalne svoboščine so temeljne pravice in nujne za tradicionalne človekove pravice, kot je svoboda izražanja in zbiranja, ter za zagotavljanje preglednosti in odgovornosti v javnem življenju. Vsi se zavedamo učinka kršenja človekovih pravic, ki jih lahko dokumentiramo in delimo s pomočjo mobilnih telefonov. Evropska unija bi morala prevzeti vodilno vlogo na področju spodbujanja in varovanja digitalne svobode v svetu. EU ni samo največji svetovni trgovinski partner, pač pa tudi skupnost vrednot, ki bi morale biti osrednje vodilo pri vseh naših zunanjih ukrepih.

Če želi Unija v celoti izkoristiti svojo moč in delovati kot globalni akter, mora uskladiti trgovino, varnost in zunanjo politiko s svojimi vrednotami in interesi. Ker se tehnologija hitro razvija, je treba spodbujati strukturno sodelovanje med politiki, podjetji in civilno družbo. To stalno ravnovesje naj služi odprtemu svetovnemu spletu in naj bo v korist vseh.

19.9.2012

MNENJE ODBORA ZA MEDNARODNO TRGOVINO

za Odbor za zunanje zadeve

o strategiji digitalne svobode v zunanji politiki EU
(2012/2094(INI))

Poročevalka: Amelia Andersdotter

POBUDE

Odbor za mednarodno trgovino poziva Odbor za zunanje zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. ugotavlja, da je internet postal del javnega prostora, v katerem se uresničujejo nove oblike čezmejne trgovine in inovativen razvoj trga, pa tudi družbeni in kulturni stiki; meni, da bi se morali digitalna svoboda in čezmejna trgovina podpirati in dopolnjevati ter tako ustvarjati in izboljševati poslovne priložnosti za evropska podjetja v svetovnem digitalnem gospodarstvu;
2. meni, da nekatere nove tehnologije omogočajo spremembe ter so potencialno koristne za temeljne svoboščine, človekove pravice in poslovne priložnosti; je prepričan, da bi morala Evropska unija svobodo interneta in digitalno svobodo vključiti v prihodnja trgovinska pogajanja, in sicer kot dejavnik zagotavljanja človekovih pravic; poziva Svet in Komisijo, naj v okviru prihodnjih sporazumov o prosti trgovini preučita možnost uporabe nepristranskih in preglednih varoval za ohranjanje neomejenega dostopa do odprtega interneta ter zagotavljanje prostega pretoka informacij in povezanih storitev v skladu z obstoječo zakonodajo; nadalje poziva k oblikovanju strategije za spodbujanje varnih in neodvisnih rešitev v zvezi s programsko in strojno opremo, s katerimi bi podprli aktivno in demokratično udeležbo državljanov v družbi, zlasti uporabnikov interneta, ki sodelujejo v spletni trgovini;
3. se zaveda zaskrbljenosti, da nekateri ljudje vse bolj sovražijo pomen, ki se skriva za pogosto slišanim izrazom avtorske pravice; priznava pomembno vlogo, ki jo je pri oblikovanju mehanizmov za uveljavljanje avtorskih pravic imela zunanjetrgovinska politika;
4. meni, da je ustrezna zaščita pravic intelektualne lastnine orodje za zagotavljanje inovacij in rasti ter ustvarjanje novih delovnih mest v sektorju informacijske in komunikacijske

tehnologije ter medijskem sektorju, pa tudi za omogočanje tehničnih inovacij; razume, da bi bilo mogoče strategijo digitalne svobode in skupno trgovinsko politiko uporabiti kot orodji, s katerima bi zagotovili, da bi bile pravice in obveznosti intelektualne lastnine jasno opredeljene in čim bolj zavarovane; obžaluje izgube, ki so jih utrpeli evropski podjetniki in državljani zaradi nedoseganja teh ciljev;

5. meni, da je potrebnega več sodelovanja na svetovni ravni za ohranitev in posodobitev pravic intelektualne lastnine v prihodnosti, kar je bistvenega pomena za zagotavljanje inovacij, delovnih mest in odprte svetovne trgovine;
6. poziva države članice in Komisijo, naj razvijejo politiko pravic intelektualne lastnine, da bo ljudem še naprej omogočeno ustvarjanje in deljenje lastne vsebine brez pridobitve pravic intelektualne lastnine, če bodo tako želeli;
7. poziva Komisijo, naj končno predloži predlog direktive o uveljavljanju avtorskih pravic na digitalnem področju, ki bo v skladu s sedanjimi zahtevami, in tako omogoči sklepanje sporazumov s trgovinskimi partnerji na podlagi sodobne evropske zakonodaje;
8. poziva Svet, Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj zagotovijo politično podporo za evropska podjetja, ki delujejo v tretjih državah, v katerih se srečujejo z zahtevami, naj odstranijo vsebino, ki so jo objavili uporabniki, omejijo svobodo storitev ali predložijo osebne podatke tako, da bi s tem kršila temeljne pravice; poudarja, da digitalna podjetja pogosto delujejo brez meja ter da lahko zakonodaja tretjih držav negativno vpliva na evropske uporabnike in potrošnike; zato še poziva Svet in Komisijo, naj zagotovita, da bo vpliv zakonodaje tretjih držav na fizične ali pravne osebe, ki delujejo v EU, čim manjši;
9. ugotavlja, da se je elektronska trgovina razvila zunaj tradicionalnih in standardnih trgovinskih ureditvenih okvirov; poudarja pomen povečanega mednarodnega sodelovanja v Svetovni trgovinski organizaciji (STO) in Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino (WIPO) za zaščito in zagotavljanje razvoja svetovnega digitalnega trga; poziva k spremembi in posodobitvi veljavnega sporazuma o trgovini z izdelki informacijske tehnologije v STO in EU spodbuja, naj preuči možnost sklenitve mednarodnega sporazuma o digitalnem gospodarstvu,
10. ugotavlja, da povečano vladno vmešavanje in reguliranje ovirata odprtost in neomejenost interneta ter tako omejujeta možnosti za povečanje elektronske trgovine in zavirata podjetja EU, ki delujejo v digitalnem gospodarstvu; meni, da je sodelovanje več zainteresiranih strani najboljši način za izoblikovanje ravnovesja med javnimi in zasebnimi interesi na internetu in svetovnem trgu; spodbuja mednarodna prizadevanja, ki bi omogočila, da se zgradi potrebna infrastruktura za razširitev digitalnega gospodarstva, vključno z liberalnimi zakonskimi predpisi, ter poziva države v razvoju, naj povečajo vzajemne koristi v skladu z načelom trgovine za spremembe;
11. meni, da je omejevanje dostopa podjetij EU do digitalnih trgov in spletnih potrošnikov – ki se med drugim izvaja z masovno državno cenzuro ali omejevanjem dostopa do trga za evropske ponudnike spletnih storitev v tretjih državah – trgovinska ovira; poziva Komisijo in Svet, naj v vse prihodnje trgovinske sporazume vključita varovalni mehanizem, in sicer zlasti v tiste, ki vsebujejo določbe z vplivom na spletne storitve in spletne skupnosti

uporabnikov, ki delijo informacije, saj bi se tako zagotovilo, da tretje strani od podjetij za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo iz EU ne bodo zahtevale, naj omejijo dostop do spletnih mest, odstranijo vsebino, ki so jo objavili uporabniki, ali posredujejo osebne podatke – na primer naslov IP – tako, da se s tem kršijo temeljne pravice in svoboščine; poleg tega poziva Svet in Komisijo, naj razvijeta strategijo za izpodbijanje ukrepov tretjih držav, ki omejujejo dostop podjetij EU do svetovnih spletnih trgov;

12. poudarja, da bi bilo treba strožje nadzirati dobavno verigo ter uvesti programe odgovornosti podjetij in mehanizme preglednosti za trgovino z izdelki (od osnovnega blaga in opreme do mobilnih naprav) in storitvami, ki jih je mogoče uporabiti za omejevanje človekovih pravic in digitalne svobode; ocenjuje, da so izdelki in storitve za motenje in prestrezanje blago za „enojno rabo“, zato bi moral biti njihov izvoz predmet vnaprejšnje odobritve; poziva Komisijo, naj predloži nov osnutek regulativnega okvira o izvozu blaga z dvojno rabo, ki bo obravnaval potencialno škodljivi izvoz izdelkov in storitev informacijske in komunikacijske tehnologije v tretje države ter predvidel usklajevalno in nadzorno vlogo Komisije;
13. meni, da bi morala podjetja oblikovati in izvajati poslovne prakse za nadzor nad možnimi vplivi novih izdelkov informacijskih in komunikacijskih tehnologij na človekove pravice, in sicer tudi v fazi raziskav in razvoja, ter za zagotovitev nesodelovanja pri možnih kršitvah človekovih pravic v tretjih državah; poziva Komisijo, naj podjetjem EU zagotovi širok razpon informacij za izoblikovanje ustreznega ravnovesja med poslovnimi interesi in družbeno odgovornostjo gospodarskih družb.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	18.9.2012
Izid končnega glasovanja	+: 25 -: 4 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	William grof Dartmouthski, Nora Berra, David Campbell Bannerman, María Auxiliadora Correa Zamora, Christofer Fjellner, Metin Kazak, Franziska Keller, Bernd Lange, David Martin, Vital Moreira, Paul Murphy, Cristiana Muscardini, Franck Proust, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Niccolò Rinaldi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Henri Weber, Paweł Zalewski
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Amelia Andersdotter, George Sabin Cutaş, Syed Kamall, Marietje Schaake, Jarosław Leszek Wałęsa, Pablo Zalba Bidegain
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Emilio Menéndez del Valle, Raimon Obiols

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	6.11.2012
Izid končnega glasovanja	+: 57 -: 0 0: 5
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Pino Arlacchi, Franziska Katharina Brantner, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Tarja Cronberg, Mário David, Marietta Gianaku (Marietta Giannakou), Ana Gomes, Takis Hadzigeorgiu (Takis Hadjigeorgiou), Anna Ibrisagic, Liisa Jaakonsaari, Tunne Kelam, Evgeni Kirilov, Maria Eleni Kopa (Maria Eleni Koppa), Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Paweł Robert Kowal, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Ryszard Antoni Legutko, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Mario Mauro, Francisco José Millán Mon, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Norica Nicolai, Justas Vincas Paleckis, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Cristian Dan Preda, Fiorello Provera, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Marek Siwiec, Laurence J.A.J. Stassen, Charles Tannock, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Boris Zala, Karim Zéríbi
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Laima Liucija Andrikiienė, Marije Cornelissen, Véronique De Keyser, Metin Kazak, Norbert Neuser, Marietje Schaake, Alf Svensson, László Tőkés, Ivo Vajgl, Alejo Vidal-Quadras
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Leonidas Donskis, Jolanta Emilia Hibner, Karin Kadenbach, Rui Tavares, Grofica Róza Thun Und Hohenstein, Peter Šťastný